

Daniel Cassany estudia els canvis lectors en la població internautes ■ JOSEP LOSADA

Daniel Cassany reflexiona sobre la manera de llegir en l'era de la globalització i el llenguatge específic

Llegir, desxifrar, triar i entendre

Ada Castells
BARCELONA

Després d'una dotzena de llibres publicats sobre l'escriptura, el professor d'anàlisi del discurs de la Pompeu Fabra Daniel Cassany s'ha fet una pregunta ben concreta: "Com llegim?". La resposta ens la lliura en 270 pàgines, amb el títol *Rele les línies*, el subtítol *Sobre la lectura contemporània* i l'aval de la col·lecció *Biblioteca Universal Empúries*. En castellà trobem el llibre a Anagrama.

Segons Cassany, les quatre característiques bàsiques de la lectura actual són que "ara llegim amb més ideologia, per Internet, en altres llengües i textos més especialitzats". Així crea un tipus de lectura que no té res a veure amb la del passat: "Quan jo era petit, hi havia la idea que la premsa era objectiva i que només hi havia subjectivitat en la publicitat. Avui tenim la consciència que tot té ideologia, que sempre hi ha algú al darrere. La pregunta que ens hem de fer és què pretén aquest algú. En un context democràtic, s'ha d'ensenyar la ciutadania a llegir la ideologia que hi ha darrere de tot text".

Llegir a Internet demana saber destriar el gra de la palla: "En general som uns lectors molt ingenus davant la pantalla, ens deixem atreure per coloraines i dibuixos. Estem acostumats a buscar informació a les biblioteques, on ja hi ha hagut un control del saber, però a Internet ens arriba la informació sense discriminar. No hi ha bibliotecaris i hem d'aprendre a ser molt més crítics".

Una altra conseqüència d'aquest món intercomunicat és que tenim accés a la lectura d'altres cultures i, segons Cassany, "podem tenir la falsa sensació que ho entenem tot, sense tenir en compte que cada cultura fa servir retòriques diferents". Al llibre hi posa un exemple ben il·lustratiu: "Per prohibir aparcar, a Mèxic posen un cartell que avisa *Se ponchan llantas gratis*, és una manera humorística d'advertir que si deixes el cotxe allà et punxaran les rodes. En canvi, aquí fem servir una altra amenaça: *S'avisa grua*. Si no tens un coneixement del país, no pots entendre aquests missatges. Normalment, però, tenim una visió molt prepotent i arrogant del que llegim i pensem que

ja entenem les coses sense entendre-les realment".

On aquesta incomprensió sí que es fa evident és en els textos especialitzats. Cassany ha estat sis anys fent recerca sobre divulgació de la ciència perquè "cada cop estem més colonitzats pel coneixement científic i hem d'aprendre a entendre'l. En una democràcia, tot coneixement ha de ser possible". Com a

"En un context democràtic s'ha d'ensenyar a llegir la ideologia que hi ha al darrere de tot"

exemple, recorda el referèndum sobre la recerca en clonació que es va fer a Suïssa. Per força els votants havien d'entendre de què es parlava.

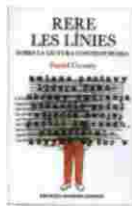
Aprendre a llegir

L'escola té un paper clau per crear aquests lectors madurs, però Cassany reconeix que "hi ha un fort decalatge. A Austràlia és on estan més avançats en aquest sentit. Des de fa quinze anys, hi ha programes del que s'anomena *literacitat crítica*, una disciplina que també posa en marxa el govern de Tasmània amb una web dirigida als mestres per ensenyar als nens a llegir críticament. Se'ls diu que llegeixin els anuncis de joguines i que comparin el producte amb la seva realitat".

I per demostrar que no tot el que llegim és cert, Cassany proposa un joc al lector: que busqui tres falsedats al llarg del seu llibre i entri a la seva pàgina web per comprovar la resposta correcta. És una manera de reclamar lúdicament la lectura crítica i d'escombrar el lector contemporani cap al que és el seu territori per excel·lència: la pantalla. Dos pardals d'un sol tret. ■

Les claus més rellevants de la lectura, al descobert

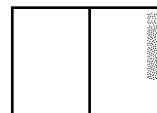
Rere les línies. Sobre la lectura contemporània

DANIEL CASSANY

Editorial Epúries. Barcelona, 2006

272 pàgines / 19,50 euros

Els textos i la lectura canvien constantment segons les èpoques, la història i les diferents comunitats, per tant, convé preguntar-nos com llegim en aquest segle XXI i quines circumstàncies ens condicionen. Tot escrit transmet ideologia, i darrere sempre s'hi amaga algú. Amb l'estil directe i la mirada rigorosa que caracteritzen les seves obres, i ajudant-se d'exemples i comentaris esclaridors, Daniel Cassany analitza les claus més rellevants de la lectura contemporània.

Daniel Cassany explora nuevos usos lectores del XXI en su obra 'Rere les línies'

ROSA MARIA PIÑOL

BARCELONA. – “Todo tiene un punto de vista, una ideología, una mirada parcial, unos intereses. No hay ninguna mirada limpia. El sesgo es omnipresente”, escribe el profesor Daniel Cassany en su libro *Rere les línies* (Empúries; versión castellana en Anagrama), un ameno ensayo en el que explora las nuevas prácticas de la lectura del siglo XXI.

Según el autor, profesor de Análisis del Discurso en la Universitat Pompeu Fabra, uno de los factores que están transformando el acto de leer es “nuestra conciencia de que todo texto esconde una ideología, desde un artículo científico hasta una sentencia judicial”. Por eso resulta esencial “enseñar a la ciudadanía a leer la ideología”, a aproximarse de forma crítica a los textos.

Otro cambio fundamental en la lectura lo ha propiciado internet. “Hay una migración de determinadas prácticas de lectura y escritura hacia la pantalla”, dijo ayer Cassany, quien precisó que si bien éste es un proceso “irreversible” que provocará “cambios radicales que verán nuestros nietos”, no sustituirá al libro como soporte de lectura. Uno de los problemas que plantea la lectura en la red es, según el autor, que en el alud de información que recibimos los textos fiables están mezclados con los engañosos y con la basura. “Nos acercamos a la red con una actitud excesivamente ingenua. Es esencial también el sentido crítico para intentar distinguir entre el grano y la paja, para hallar la perla oculta en el barro”, indicó.

El autor analiza también otras dos variables que inciden en la lectura contemporánea: el acceso, gracias a la globalización, a textos escritos en otras lenguas o concebidos desde otros parámetros culturales; y la creciente necesidad de leer textos científicos (a los que acudimos para entender conceptos como células madre, anorexia, sida, manipulación genética o DVD, entre otros).

Cassany es autor de ensayos de divulgación que han sido best sellers como *Descriure escriure* y *La cuina de l'escriptura*, del que se han vendido más de 100.000 ejemplares.●